

“Dit had ik járen eerder moeten doen”

LAATBLOEIERS ONDER ZEIL

Niet elke zeiler krijgt de liefde voor deze watersport met de paplepel ingegoten. Sommigen leren pas zeilen op hun veertigste of vijftigste. Wat brengt deze laatbloeiers alsnog op het water en hoe vergaat het ze? Een ding is zonneklaar: het maakt niet uit op welke leeftijd je begint.

Tekst WIEKE VAN OORDT Foto's PRIVÉFOTO'S GEÏNTERVIEWDEN

DEY MASELIN / ISTOCK

Het zat dus toch in mijn genen." Zo verklaart Niek Boes het dat hij op zijn zesendertigste ging zeilen. Hij groeide in Twente waterloos op. "Maar mijn voorouders gingen mee met de VOC en ik stond als jongetje altijd al naar bootjes te kijken, dus er zit toch ergens piratenbloed, hè." Tien jaar geleden stond hij met zijn gezin op een veerpont in Enkhuizen. Ze keken naar alle zeilboten die voorbijkwamen. Niek stootte zijn vrouw aan en zei: "Als al deze mensen het kunnen, dan kunnen wij dat toch ook?" Dezelfde avond belde hij een vriend op. "Ik wil gaan varen, maar wat voor boot zal ik kopen?" Een Puffin of Noordkaper, raadde de zeilvriend aan. Want daar zit een dekhuis op; dat is leuk voor de kinderen. Twee weken later had Niek een stalen tweemaster. "Dat moment op het veer heeft mijn leven veranderd."

Moment

Het moment. Alle zeillaatbloeiërs weten nog exact precies dit punt in hun leven naar voren te halen: van niet- naar wel-zeiler. Bij Alexandra Peek was het de dag dat haar vader bij hun vakantiehuisje in Friesland mompelde: "Misschien moeten we er een zeilbootje bij kopen. Leuk voor de verhuur." "Nou, voor hij was uitgesproken, stond ik al bij IKEA om kussentjes en prulletjes uit te zoeken," zegt Alexandra. "Blauw, overigens." De boot kwam er, maar verhuren? "Nee, ik ben er zelf mee gaan leren en proberen."

Jeroen Koninkx zat in een après-ski bar met een vriend. "Ik was 35, net gescheiden en op skivakantie met een vriend die ook in een eh, tussenuhuwelijkse periode zat, zat ik maar zeggen. We zaten te praten over wat we eens zouden kunnen gaan doen de volgende zomer. Weet je wat, zei ik, wij gaan een kajuitjachtje kopen."

Verveling

En ook Jan Bassa weet nog wanneer het allemaal begon. "Ik was halverwege de veertig. Een collega van mij verkocht haar bootje, want haar nieuwe vriend werd zeeziek. Ik dacht, zeven en een halve meter, dat lijkt mij wel leuk. Schoonmaken, een verfje aan de binnenkant en varen maar. Dat was de gedachte. Ik zei tegen haar: 'Ik koop 'm van je over.' En toen had ik opeens een boot." Zo ongeveer, zo plots booteigenaar worden, verging het ook René de Ruitter. Hij bracht met zijn huidige vrouw alweer een vakantie door in een all-inclusive oord. "Ik verveelde me het lazarus en vroeg haar: 'is dit wat we willen op vakantie?'" René's schoonouders hadden een zeilboot en dat sprak hem meer aan dan de caravan waar ze over dubden. "Waarom gaan we niet ook zeilen en een boot kopen! En dat hebben we gedaan."

Midlife

Selma Penseel wijt het aan haar midlifecrisis. "Ik ben 44 en water heeft me altijd getrokken, maar wij woonden driehoog achter en een zeilkamp zat er bepaald niet in. Nu ben ik eigenaar van een communicatie- en lobby-bureau, heb vier kinderen en vorig jaar ging ik met ze planksurfen. Nou, zij bleven na één lesje staan, maar ik keilde meteen van die plank, dus dat was geen succes."

Nick Boes
Was 36 toen hij ging zeilen. "Zeilen heeft mij een ander leven gebracht. Met zeilvrienden, met een hechtheid en harstocht die ik nooit meer wil loslaten."

Alexandra Peek
Was 35 toen ze begon met zeilen. "Zeilen is een way of life geworden. Je doet het er niet zo maar even bij. Ik heb vriendinnen die tegen me zeggen, 'O, ik wil ook een boot.' Maar vervolgens willen ze elke zondag naar tennis. Tja, keuzes maken – ik weet het wel, hoor."

Jeroen Koninkx
Was 35 toen hij voor het eerst ging zeilen. "Zeilen heeft me alles gebracht. Een heel nieuw leven. Het schipperen geeft een extra dimensie aan het zeilen, als je zelf besluiten moet nemen aan boord en de eindverantwoordelijkheid draagt. Ik zie niet voor me dat ik ooit genoeg zal hebben van het zeilen."

Mannen kochten een boot. Vrouwen namen les

Ik heb zee nodig, ik wilde per se iets doen met het water. Er op en dan wegwezen. Op een dag dacht ik, *fuck it*, ik doe het gewoon. Ik ga zeilen.”

Zeebenen

Als klein meisje oefende Frédérique van der Laan haar zeilbenen in de bus. “Wijdbeens in het gangpad staan en meebewegen.” Ze werd altijd al getrokken naar het water, bouwde vlotten van piepschuim en speelde dagenlang op de steigers vlakbij haar ouderlijk huis. Maar van zeilen kwam het niet.

“Als kind was ik vaak ziek en ook later lag ik regelmatig in het ziekenhuis door astma. En een aantal jaar geleden had ik een gecompliceerde beenbreuk. Mijn man trekt graag de bergen in, maar mijn ogen gaan glimmen als ik boten zie. Toen mijn been was gebroken, moest ik stoppen met werken en moest ik alles loslaten.”

“Ik dacht, laat ik eens kijken of ik in een boot kan stappen, als ik straks weer kan staan. Mijn lichaam is nu stabiel en er komt rust en ruimte. Nu wil ik mijlen maken. Zee-mijlen.”

En dan?

Daar stonden ze dan: op een kruispunt in hun leven. Allemaal besloten om te gaan zeilen. Maar hoe dan? En waar, met wie? Hoe pak je het aan als er niet overal boten en zeilende familieleden of vrienden om je heen zijn? De zeillaatbloeiërs in dit verhaal splitsen zich in tweeën: alle mannen die ik sprak, kochten een boot. Alle vrouwen die ik sprak, namen les. Ze gingen een week bij zeilscholen in de leer of huurden individuele instructeurs in. Alexandra Peek dacht eerst dat ze het, na een keer meezeilen, zelf wel kon. “Ik nam mijn moeder mee in een geleend open bootje het IJsselmeer op. Maar we strandden in een kanaaltje, hebben de boot laten liggen en zijn teruggelopen.”

“Op de dag dat het nieuwe bootje op de trailer aankwam, zag ik een meisje met haar 22-voeter solo van het IJsselmeer afkomen. Zo stoer! Ik vroeg haar of ik met haar mee mocht. Dankzij haar heb ik de beginselen onder de knie gekregen.”

Appel

En vanaf daar volgden de zeiltripjes zich in rap tempo op. “Blijven proberen en van veel fouten leren,” zegt Alexandra. “Dus ik nam een Engelse kennis, die ook instructeur was, mee aan boord. Zijn beste tip was: *If you can throw an apple on the deck of another boat, you're too close*. Veel heb ik ook geleerd van een week zeilvakantie op het IJsselmeer – ja, daar lag ik nou eenmaal – achter een vriendin aan in een andere boot. Elke keer brak ik in totale paniek uit als er andere boten mijn kant opkwamen, denkend aan die appel, om ze vervolgens mijlenver voorbij te zien glijden.

Jan Bassa

Was halverwege de veertig toen hij begon met zeilen. “Er is nog zoveel wat ik wil zien van de wereld. Ik zie mijn leven zonder zeilen ook wel voor me. Daarom vaar ik *low budget*, dan kan ik op meerdere gebieden actief zijn.”

René de Ruiter

Was 53 toen hij begon met zeilen. “Had ik mijn huidige vrouw maar eerder ontmoet! Had ik dit maar jaren eerder gedaan! Zoiets als zeilen, als dit zeilleven, vind ik nooit meer.”

Toen het harder ging waaien, zag ik mijn vriendin een rif leggen. Geen idee hoe ik dat moest doen. Weer paniek. Ik zocht gauw een haven op en appte mijn vriendin. Ze appte terug: ‘Heerlijk hè, ik tik nog even de Afsluitdijk aan.’ Man, ik lag die week elke avond om half negen ’s avonds gesloopt in mijn kooi. Maar ik leerde elke trip megaveel bij. Toch heb ik nog steeds buikpijn als de zeilen op gaan, ik blijf het spannend vinden.”

“Ik vind het al snel best. Niks mis met vroeg in de middag in de haven liggen. Heerlijk aan de borrel. Eigenlijk ben ik maar een nepzeiler. Maar een motorboot kopen en naar Vlieland tuffen? *No way*. Dan lig ik in de haven niet tussen de andere zeilers.”

Mast

Jeroen Koninkx ging met de vriend waarmee hij had besloten te gaan varen, vier keer proefzeilen op een boot, die ze wilden kopen. “Bij de vierde keer ging de mast er af. Nou, deze willen we niet, hebben we de eigenaar verteld.” Ze kochten een Dehler Optima 101. “Met het handboek in de hand hebben we de boot opgehaald om naar Muiderzand te brengen. We wisten niks. Het was echt een niveau van: ‘Waar zit het stuur eigenlijk?’ en ‘Zeilen hijsen? Hoe dan?’ Maar ik had wel windgevoel; dat kwam van mijn surfverleden.”

De eerste jaren maakte hij “alle fouten die je kan maken. Varen met te veel wind, met de verkeerde zeilvoering. We deden maar wat, maar ja, we wilden gewoon varen.”

Klussen

Jan Bassa’s boot raakte, na het overvaren naar Zwolle, het water vooralsnog niet aan, toen hij ’m kocht. Hij kluste eerst zeven jaar lang aan zijn gekochte boot. Schaven, slopen, schuren. “De boot was royaal verwaarloosd en he-le-maal groen. Ik heb de complete binnenkant eruit gesloopt, banken, kasten, elektra. Alles. Alleen de motor was goed. En toen ben ik de boot helemaal opnieuw gaan betimmeren en bekabelen.” Daarna nam hij les in een open boot van een privé-instructeur, met het hele gezin. “Op het Leekstermeer. Daar kreeg ik een gouden tip: wat je ook doet, kijk of je er verstand van hebt. Dus dat heb ik gedaan.”

Vol tuig

René de Ruiter kocht een Etap 28. “Ik voer dat ding zonder enige kennis van zaken over, van Kortgene naar Hellevoetsluis. Ik wist niet wat het verschil was tussen een grootzeil en een voorzeil. Heb de Oosterschelde overgevaren met vol tuig en windkracht 5. We lagen helemaal plat. Ik wist niet

Bij de vierde keer proefzeilen ging de mast er af. Nou, deze boot willen we niet, zeiden we

Selma Penseel
Is 44 en is net begonnen met zeilen. "Ik doe het nog maar kort. Maar het is me al wel duidelijk: ik wil meer, ik wil door. Heerlijk, zo'n midlifecrisis."

wat me overkwam." Zijn vrouw was de eerste tijd baas aan boord. "Dat is de reden waarom ik CWOI en II ben gaan halen. Om samen te kunnen varen en de verantwoordelijkheid te kunnen nemen. Inmiddels ben ik de schipper aan boord."

Frédérique van der Laan nam les bij de Zeezeilers van Marken. "Daar voelde ik me op mijn plek; ik stak veel op in die week. Op de boot voelde ik me intens gelukkig, hoe beroerd en koud ik ook was. Zodra ik op het water kom, gaat het systeem in mijn hoofd om. Dat brengt rust en een enthousiasme met zich mee. Wat is daar om die hoek te zien? Wat is er in de vrijheid te ontdekken?"

Blos

Ook Selma Penseel schreef zich in voor lessen. De eerste keer was tijdens de koudste dag van de herfstvakantie. "Ik wilde de kinderen van hun iPad afhebben. 'Kom, we gaan zeilen,' riep ik. Het was kneiterkoud. Niemand had meer gevoel in zijn vingers. Maar die blos op onze wangen! En wat de natuur dan met je doet, zo op het water. Ik heb drie dagen met een grijns op mijn gezicht rondgelopen."

Toen ze terug in haar woonplaats kwam, schreef ze zich in bij de Zeezeilschool Scheveningen. "Ik ging meteen voor het echie." Maar eerst langs de lokale watersportwinkel: "Ik heb meteen de hele outfitmismak gekocht, want ik ben een enorme koukleum en ik wilde per se niet dat ik zou stoppen omdat ik het zo koud zou hebben." Dat gebeurde niet. Wat er wel gebeurde was windkracht 5 tijdens de eerste les. "'Vlakke zee', zei de instructeur," zegt Selma. "Nou, het was bepaald geen weer voor watjes. Toen ik die avond thuiskwam, vroeg mijn man hoe ik het had gevonden. Ik zei: 'Ik geloof dat ik een Chouffe-je nodig heb, want ik zou niet weten hoe ik anders tot rust kan komen.'"

Niet makkelijk

De oude eigenaar waarschuwde Niek Boes voor de boot die hij net van hem had gekocht. "'Het is geen makkelijke boot, hoor,' zei hij. 'O, geeft niet,' antwoordde ik. Niet dat ik ook maar enig idee had wat hij bedoelde." Niek ging op Waddenzeecursus met de Zeezeilers van Marken. "Het was ruig weer, vlagen met windkracht 8. 'We gaan toch nu het water niet op,' zei ik. 'Jawel,' zei de instructeur. Prima dan. We hebben in die storm Texel omgevaren en iedereen was ziek, ook de instructeur, maar ik genoot. Ik heb als een spons alle kennis opgezogen."

Moby Dick

Hoe ontwikkelden de laatzeilbloeiers zich? Hongerig om alle gemiste nautische mijlen in te halen? Of viel het waterleven toch tegen, na het eerste genieten?

Niek Boes stoomde in hetzelfde tempo door als hij begon. Na het kopen van een boot en de steile leercurve tijdens les bleven de leermomenten zich opstapelen. "Aan boord van mijn eigen schip was allerlei apparatuur, zoals een radar en marifoon. 'O, moet ik daar een diploma voor halen?' zei ik. Wist ik veel." Hij las alles over zeilen dat hij tegenkwam. "Ons doel was: op eigen kiel naar Terschelling. Dat hebben we geweten. Storm op de terugweg en een val in de knoop. Ik wilde hem lossnijden, maar dat ging niet. Vrienden kwam toen langszij varen en er sprong iemand daar bij ons aan boord om te helpen. We kwamen in het donker aan. De volgende dag hakten we in de storm en regen de Boontjes door. Het leek wel een scène uit *Moby Dick*. De sluiswachter zei: 'Te uwer informatie, het vlaagt tot elf.' Schuimkoppen, drijfmat. Ik keek opzij naar mijn vrouw; ik dacht: zij gaat nooit meer mee. Het was ons eerste weekend. Ze straalde en riep 'gaaf hè!' Toen wist ik: 'we zijn er.'"

Met stroom

Jan Bassa maakte kleine stapjes. "Ik stapte op bij zeilvrienden, die ik overigens opeens bleek te hebben. Daar leerde ik veel van, gewoon naar anderen kijken en zien hoe zij het doen. En ook van solozeilen, want dan kun je niemand de schuld geven. Van Kampen ging het naar het Ketelmeer, daarna IJsselmeer en hop, opeens toch de sluis door. Ik keek altijd enorm op tegen zeilers die de Waddenzee op gingen. Zeilen met stroom! De adrenalinekick die het gaf toen ik dat zelf uiteindelijk deed, geweldig was dat. Ik hoor nu nog steeds mensen in mijn eigen haven die zeggen: 'De Wadden? *No way.*' Zo was ik dus ook vroeger."

Zeilmakerij

Zeilen heeft het leven van Jeroen Koninkx op z'n kop gezet. "Mijn vriend stopte met zeilen, maar ik werd fanatieker. In 2005 bestelde ik nieuwe zeilen bij een zeilmaker in Thailand. Daar was ik zo tevreden over, dat ik dacht: zulke kwaliteit is er nog niet in Nederland. Ik nam ontslag en ben een zeilmakerij begonnen. Ik begon mijn eigen label, ben in Uitdam aan het water gaan wonen en ben gaan wedstrijdzeilen. Als het te hard waait, ga ik surfen. Als ik op het water ben, waait alles van me af. Je kan tegenwoordig nergens meer zijn, zonder dat je ergens op de foto staat, maar op de boot gaat de mobiel in een la." Zeilen werd niet alleen een nieuwe hobby, het werd ook een nieuwe carrière. En wat voor een. "Ja, het gaat goed. Ik heb er destijds een hele hoop zekerheden voor aan de kant gezet, maar soms moet je dat doen. Gaan zeilen was een opwelling. Nu heb ik er een baan in en geef ik lezingen over zeiltrim."

Klootviolen

Bij René de Ruiter heerst een mengeling van opgewondenheid en dankbaarheid, als hij zijn leven als zeiler beschouwt. "Ik ben snel verder gegaan met zeilen. Ik heb de Lowestoft Rally gedaan en eindeloos veel andere tochten. Er is een wereld voor me opengegaan sinds ik ben gaan zeilen. Ik werk drie dagen per week en zit de andere dagen in de haven. Beetje klootviolen aan de boot. Maar niet alleen het varen zelf, ook het contact met die andere mensen in de haven is heerlijk. Ik was een fanatieke

Als de wind in de zeilen valt en dat dan je hart opblaast. Dat gevoel!

wielrenner. Dan ging ik op vakanties de hele dag in mijn eentje zo'n berg in Frankrijk op rossen. Zo solistisch. Ik ben een echte familieman; ik ga veel liever met mijn gezin samen iets doen. Iedereen zegt het ook tegen me, dat ik zo opgebloeid ben, dat ik op mijn drieënvijftigste dan toch nog mijn passie heb gevonden."

Zwerven

Frédérique kende het zeilgevoel van willen zwerven wel. "We hadden een Volkswagenbusje. Daar trokken we op diesel mee rond. Ik doe nu hetzelfde, maar dan op de wind." Ze wijt haar wil om te reizen aan haar nieuwsgierigheid. "Op open Valkjes is ook veel te zien, maar ik wil verder. Er valt zo veel te leren. Een gebied vinden, je anker uitslaan en het ervaren. Dat voelt als oneindigheid." Ze heeft haar man niet de boot mee kunnen intrekken. "Nee. Hij gaat binnenkort drie maanden naar de Himalaya. Bergwandelen is zijn passie. Maar water is de mijne. Wij zijn gewend om dingen apart te doen. En als ik straks genoeg geleerd heb, dan kan hij mij opstappen." [Z](#)

Frédérique van der Laan

Was 45 toen ze begon met zeilen. "Een andere hobby? Absoluut niet. *Been there, done that.* Ik schilder ook wel eens, maar na een tijdje denk ik: o ja, ik moet dat schilderij nog afmaken. Maar dit! Als de wind in de zeilen valt en dat dan je hart opblaast. Dat gevoel."

Op de boot voel ik me intens gelukkig, hoe beroerd en koud ik ook ben